

Biblioteques Escolars

Codi: 42953
Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313816 Biblioteca Escolar i Promoció de la Lectura	OB	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Mònica Baró

Correu electrònic: Desconegut

Equip docent extern a la UAB

Mònica Baró baro@ub.edu

Teresa Mañà mana@ub.edu

Àlex Cosials acosials@fbofill.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

El mòdul té com a objectiu capacitar l'alumnat en les tècniques de gestió i organització de biblioteques escolars, a partir del coneixement del corpus teòric i l'anàlisi d'entorn.

Competències

- Desenvolupar estratègies de cooperació per a treballar en equip.
- Desenvolupar estratègies d'innovació, creativitat i emprenedoria en l'àmbit de la biblioteca escolar i el foment de la lectura.
- Desenvolupar habilitats de comunicació i de relació interpersonal per gestionar els projectes entre els diversos integrants de la comunitat educativa.
- Detectar, valorar i seleccionar els recursos de ficció i no-ficció adequats als diferents tipus de destinataris de la intervenció educativa o de promoció.
- Dissenyar, planificar i avaluar projectes de biblioteca, de plans de lectura de centre i de promoció social de la lectura adequats al context.
- Dominar els processos de tractament de la informació i organització dels recursos impresos i electrònics de la biblioteca.
- Dominar i aplicar les TIC en els processos de gestió i difusió en un context de biblioteca 2.0.
- Gestionar la col·lecció, els recursos i els serveis de la biblioteca.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar criteris de selecció específics per als recursos electrònics en suports digitals o en línia.
2. Conèixer el mercat editorial i saber identificar els recursos d'informació necessaris per dur a terme la selecció de documents.
3. Desenvolupar estratègies de cooperació per a treballar en equip.
4. Desenvolupar habilitats de comunicació i de relació interpersonal per gestionar els projectes entre els diversos integrants de la comunitat educativa.
5. Dissenyar i posar en funcionament els serveis de la biblioteca, i establir processos d'avaluació.
6. Dissenyar programes específics per assegurar les competències en l'ús de la informació (alfabetització informacional) per part de l'alumnat, per nivells d'aprenentatge.
7. Establir una política de col·lecció i determinar els criteris d'obsolescència dels recursos documentals de la biblioteca.
8. Gestionar el pressupost de la biblioteca i els recursos humans disponibles.
9. Identificar les tendències en gestió de biblioteques escolars i generar bones pràctiques.
10. Organitzar els espais de la biblioteca en funció dels seus usos i els seus usuaris.
11. Processar i organitzar els documents de la biblioteca.
12. Proposar accions relacionades amb els processos de millora de la biblioteca escolar.
13. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis
14. Utilitzar les aplicacions TIC adequades per facilitar la difusió de la biblioteca i la comunicació amb els seus usuaris.

Continguts

1 La biblioteca en els centres educatius

1.1 Concepte de biblioteca escolar i de CRA

1.2 Funcions i objectius de la biblioteca

1.3 Biblioteca i currículum

1.4 Legislació, normativa i directrius sobre biblioteques escolars

1.5 Concepte de xarxa i serveis de suport. Biblioteca escolar i biblioteca pública.

1.6 Situació actual a Catalunya i a Espanya. Prospectiva i futur de la biblioteca escolar.

1.7 Recursos informatius sobre biblioteques escolars: fonts d'informació i entitats de referència.

2 Gestió, planificació i avaluació de la biblioteca

2.1 Els usuaris de la biblioteca escolar: anàlisi de les pràctiques i de les necessitats.

2.2 El projecte de biblioteca com a eina de gestió

2.3 Gestió del temps a la biblioteca

2.4 Els recursos econòmics: pressupost

2.5 Els recursos humans: perfil del bibliotecari escolar, equip de biblioteca

2.6 Els recursos materials: organització dels espais i infraestructures

3 Gestió de la col·lecció

3.1 El fons de la biblioteca. Política de col·lecció. La biblioteca digital

3.2 Organització i instal·lació del fons

3.3 Avaluació d'obres de ficció per a infants i joves

3.4 Avaluació d'obres d'informació impreses

3.5 Avaluació de recursos electrònics. Accessibilitat

4 Organització i gestió dels serveis

4.1 Gestió dels serveis a la biblioteca escolar

4.2 La biblioteca 2.0

4.3 Serveis de suport a la docència

4.4 Serveis d'informació i referència

4.5 Serveis de difusió: pèrgam web i blog

5 Biblioteca i competències en informació

5.1 La funció formativa de la biblioteca escolar

5.2 Les competències en l'ús de la biblioteca i la informació: localització, selecció, valoració i ús crític i ètic de les fonts i recursos informatius.

5.3 El programa de formació de la biblioteca escolar

6 L'avaluació a la biblioteca

6.1 Avaluació de recursos i serveis de la biblioteca

6.2 Avaluació del projecte de biblioteca

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part del professor
- Lectura d'articles i fonts documentals
- Anàlisi i discussió en fòrums virtuals d'articles i fonts documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.
- Elaboració de treballs de diferents aspectes de gestió de la biblioteca
- Tutories i seguiment de les activitats en línia.
- Visites a biblioteques
- Xerrades de professionals

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	27	1,08	2, 7, 9, 13
Pràctiques d'aula	27	1,08	5, 8, 10, 14
Visites a diverses biblioteques escolars i anàlisi dels casos	10	0,4	5, 9, 10, 11

Tipus: Supervisades

Anàlisi dels entorns normatius i dels codis ètics i discussió en fòrum virtual	24	0,96	7, 10, 13
Anàlisi i valoració de dades proporcionades per estudis sobre biblioteques escolars	24	0,96	9
Anàlisi i valoració de les editorials i de la producció de llibres per a infants i joves	12	0,48	2
Disseny d'una activitat de formació d'usuaris	12	0,48	6
Elaboració d'un informe comparatiu sobre webs de serveis	12	0,48	9
Planificació d'objectius i accions per a una biblioteca escolar	36	1,44	5
Recull de recursos temàtics per a la biblioteca escolar	6	0,24	1, 2, 3
Treball en grup	14	0,56	5, 7, 10, 12, 14
Tipus: Autònomes			
Lectures	21	0,84	9, 13

Avaluació

L'avaluació es basarà en :

1. Un treball de caràcter teòric-pràctic sobre la biblioteca escolar com a centre de recursos per a l'aprenentatge (30% de la nota final), que es lliurarà al final del mòdul.
2. Una proposta de disseny de la biblioteca escolar digital (20% de la nota final), una setmana després d'haver treballat el punt corresponent a classe.
3. Una proposta de disseny d'un programa de formació (20% de la nota final), a lliurar a final del mòdul.
4. Altres tasques a classe i al campus virtual (30% de la nota final).
5. Assistència a classe (obligatòriament cal assistir a un mínim del 75% de les hores).

Els treballs en grup incorporaran un apartat que reculli l'activitat individual de cada participant.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 4 a totes les activitats realitzades durant el desenvolupament del mòdul. Les activitats no lliurades tindran la qualificació de 0.

Per poder-se acollir a l'avaluació continuada l'alumne ha de presentar i complir totes les condicions esmentades. En cas contrari, es considerarà No presentat.

No es preveuen condicions específiques d'avaluació per a casos particulars. En tot cas, si n'ha algun, es considerarà en la comissió de coordinació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Altres tasques diverses a classe i pel campus virtual	30%	0	0	2, 7, 13
Disseny d'un programa i diferents activitats de formació d'usuaris	20%	0	0	6, 9
Disseny de la biblioteca escolar digital: recursos i serveis, mecanismes	20%	0	0	1, 4, 5, 9, 13,

Un treball de caràcter teòric-pràctic sobre la biblioteca escolar com a centre de recursos per a l'aprenentatge	30%	0	0	3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
---	-----	---	---	----------------------------------

Bibliografia

Baró, Mònica; Mañà, Teresa; Velloso, Immaculada. *Bibliotecas escolares, ¿para qué?* Madrid: Anaya, 2001. 206 p. (La sombra de la palabra; 2). ISBN 84-667-1309-3.

Biblioteca escolar 2.0. [document en línia]. Barcelona: Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 2013. Disponible a: <https://sites.google.com/a/xtec.cat/biblioteca-escolar-2-0/home> [Consulta: 10/06/2017]

Bibliotecas escolares "entre comillas": estudio de casos: buenas prácticas en la integración de la biblioteca en los centros educativos. Madrid: Ministerio de Educación; Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2010. 163 p. ISBN 978-84-89384-79-8.

Bibliotecas escolares ¿entre interrogantes?: herramienta de autoevaluación: preguntas e indicadores para mejorar la biblioteca. Madrid: Ministerio de Educación; Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2011. 146 p. ISBN 978-84-89384842.

Directrius IFLA/Unesco per a la biblioteca escolar. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2005. 52 p. ISBN 84-86972-18-3.

Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya. Generalitat de Catalunya, Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2013. <http://www.cobdc.org/publica/directrius/sumaris.html>

Durban Roca, Glòria. *La biblioteca escolar, hoy: un recurso estratégico para el centro*. Barcelona: Graó, 2010. 121 p. ISBN 978-84-7827-911-1.

IFLA. (2015). *IFLA School Library Guidelines, 2nd edition*. La Haya: International Federation of Library Associations and Institutions. <http://www.ifla.org/files/assets/school-libraries-resource-centers/publications/ifla-school-library-guidelines.pdf> [Consulta: 10/06/2017]

García Guerrero (dir). *Nuevas dinámicas para la biblioteca escolar en la Sociedad en red*. Sevilla: Dirección General de Innovación Educativa y Formación del Profesorado, 2013. 293 p. Disponible a: <http://www.juntadeandalucia.es/educacion/webportal/abaco-portlet/content/78c779b1-9ab7-4d4a-a641-1b40013c> [Consulta: 10/06/2017]

Grupo de Trabajo de Alfabetización Informacional (GTALFIN). *Integración de las competencias ALFIN/AMI en el sistema educativo: referencias, contexto y propuestas*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2016. Disponible a: http://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Integracion_competencias_ALFIN-AMI_-_sistema_educativo.pdf [Consulta: 10/06/2017]

Grupo Estratégico para el estudio de prospectiva sobre la biblioteca entorno Informacional y social. (2013). *Prospectiva 2020: Las diez áreas que más van a cambiar en nuestras bibliotecas en los próximos años*. Madrid: Consejo de Cooperación Bibliotecaria. http://www.mcu.es/bibliotecas/docs/MC/ConsejoCb/GruposTrabajo/GE_prospectiva/Estudiopropectiva2020.pdf [Consulta: 10/06/2017]

Herring, James E. *Improving student's web use and information literacy: aguide for teachers and teacher librarians*. London: Facet, 2011. XV, 143 p. ISBN 978-1-85604-743-2.

La biblioteca-mediateca: infantil i primària: proposta de treball. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2007. 214 p. (Dossiers Rosa Sensat; 63). ISBN 978-84-95988-77-5.

La biblioteca-mediateca: secundària: proposta de treball. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2007. 160 p. (Dossiers Rosa Sensat; 64). ISBN 978-84-95988-78-2.

Les biblioteques als centres educatius de secundària. Barcelona: Programa Biblioteca escolar Puntedu. Departament d'Ensenyament, 2016.

Marchesi, Álvaro; Miret, Inés (dir.). *Las bibliotecas escolares en España: análisis y recomendaciones*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2005. "Parte III, Estudio de campo de las bibliotecas escolares en España". p. 120-298.

Markless, Sharon (ed.). *The innovative school librarian: thinking outside the box*. London: Facet, 2009. XII, 202 p. ISBN 978-1-85604-653-4.

Marco de Referencia para las Bibliotecas Escolares. Madrid: Ministerio de Educación (Comisión Técnica de Bibliotecas Escolares), 2011. Disponible a: http://bd.ub.edu/bescolar/IMG/pdf/marco_de_referencia_para_bibliotecas_escolares_final.pdf [Consulta: 10/06/2017]

Marquardt, Luisa; Oberg, Dianna (eds.). *Global perspectives on school libraries: projects and practices*. Berlin ; New York: De Gruyter Saur, 2011. 336 p. ISBN 978-3-11-023220-2.

Miret, I. (dir.) *Las bibliotecas escolares en España. Dinámicas 2005-2011*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2013. Disponible a: <http://leer.es/files/2013/09/estudio.pdf> [Consulta: 10/06/2017]

Nájera Trujillo, Claudia Gabriela. *...pero no imposible: bitácora de la transformación de una biblioteca escolar y su entorno*. México; Barcelona: Océano Travesía, 2008. 199 p. ISBN 978-84-494-3883-7.

Wolf, M.A., Jones, R., Gilbert, D. (2014). *Leading In and Beyond the Library. Alliance for Excellent Education*. <http://all4ed.org/wp-content/uploads/2014/01/BeyondTheLibrary.pdf> [Consulta: 10/08/2017]

Reculls de recursos

Durban, Glòria: <http://www.bibliotecaescolar.info/>

Llista de distribució: bescolar@listserv.rediris.es

Bescolar [en línia]: grup de recerca de biblioteques educatives. Disponible a: <http://bd.ub.edu/bescolar/>.

Banc de recursos. La Lectura: font de plaer i de coneixement. Disponible a: <http://xtec.gencat.cat/ca/serveis/sez/crp/bancderecursos/>